

Prezident İlham Əliyev:

Kimya sənayesinin çox böyük ənənələri, böyük tarixi var

Azərbaycanın kimya sənayesi böyük texniki tərəqqi yolu keçərək yaxın gələcəkdə mühüm nailiyyətlər əldə edəcək, ölkəmizin sənaye qüdrətinin artırılmasına öz layiqli töhfəsini verəcək

Azərbaycanın neft-kimya sənayesi ötən əsrin 70-ci illərindən başlayaraq nəyə nail olmuşdursa və bu gün nələrə qadirdirsə, bütün bunlar ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan iqtisadiyyatının mühüm və vacib strateji sahələrindən olan neft-kimya sənayesinin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğının real nəticəsidir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 1993-cü ilin iyununda yəni ölkə rəhbərliyinə qayıdırdan bir il sonra, yəni 1994-cü il sentyabrın 20-də Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə dünyanın bir çox ölkələrinin aparıcı neft şirkətləri ilə əsrin irimiqyaslı beynəlxalq neft sazişinin imzalanması müstəqil Azərbaycan Respublikasının yeni tarixinin şanlı səhifəsini açdı. Sonradan haqlı olaraq "Əsrin müqaviləsi" adlandırılan bu saziş həqiqətən müstəqil Azərbaycanın neft salnaməsinə əbədi həkk olundu.

Neft sektorunun sürətli inkişafının neft-kimya sənayesinin - həmin dövrdə xammal və enerji böhranı üzündən çox ağır vəziyyətə düşmüş bu mühüm sahənin fundamental dəyişikliklər və yeniliklər tələb etdiyini, ilk növbədə etibarlı enerji təminatına ehtiyac olduğunu nəzərə alan Ulu Öndər 1998-ci ildə Yaponiyaya səfəri zamanı müstəqil Azərbaycanın tarixində ilk dəfə olaraq dövlət zəmanəti ilə dəyəri 95 milyon dollar olan Buxar-generator kompleksinin alınmasına nail oldu ki, bu da ölkənin neft-kimya sənayesinin inkişafında dahi rəhbərin ən böyük xidmətlərindən biri kimi yadda qalmaqdadır. Kimyaçılar üçün xüsusilə əlamətdardır ki, Ulu Öndər Buxar-generator kompleksinin ölkənin neft-kimya sənayesi üçün əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirərək, yaponiyalı mütəxəssislərlə 1999-cu il martın 24-də yeni kompleksin təməlqoyma mərasimində, 2001-ci il iyulun 7-də isə açılış mərasimində iştirak etmiş, bütün Sumqayıt kimyaçıları bu əlamətdar hadisə münasibətilə təbrik etmişdi.

Ulu Öndərin uzaqgörənliyinin nəticəsi olaraq Buxar-generator qurğusu nəinki neft-kimya kompleksini tənəzzüldən xilas etdi, hətta "Azərikimya"nın bu günü üçün etibarlı enerji təminatının yaradılmasında, Sumqayıtda kimya sənayesinin inkişafı üçün yeni bir mərhələnin başlanmasında mühüm vasitə oldu. Avtonom enerji kompleksinin işə salınması nəticəsində Etilen-polietylen zavodu yenidən dirçəlişi ilə yanaşı, özünün perspektiv inkişafı üçün real imkanlar qazandı. Etilen-polietylen zavodu bu gün "Azərikimya" İstehsalat Birliyinin aparıcı, qabaqcıl müəssisəsi kimi uğurla fəaliyyət göstərməkdə-

dir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2 aprel 2010-cu il tarixli "Neft-kimya sənayesində idarəetmə mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi haqqında" Sərəncamı əsasında "Azərikimya" Dövlət Şirkəti SOCAR-ın tabeliyinə verildikdən, "Azərikimya" İstehsalat Birliyi yaradıldıqdan sonra əsas hədəflərdən biri də bu sahədə fəaliyyətin gücləndirilməsi, neft-qaz emalı və neft-kimya sənayesinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi, məhsulların rəqabət qabiliyyətinin artırılması oldu. Ötən müddətdə bu istiqamətlərdə ciddi irəliləyişə nail olunmuşdur. Son illərdə ilk dəfə etilen istehsalatının layihə gücü səviyyəsində işləməsi təmin edilmiş, məhsulların çıxım səviyyəsi yüksəldilmiş, xammal növündən istifadə olunması sahəsində də mühüm işlər görülmüşdür. Belə ki, məhsul çıxımını artırmaq və keyfiyyət göstəricilərini daha da yaxşılaşdırmaq məqsədilə Heydər Əliyev adına Bakı Neft Emalı Zavodu-

Artıq "Azərikimya" İstehsalat Birliyi mövcud durğunluqdan mü-

vəffəqiyyətlə çıxmış, zəhərli və zərərli, müvafiq standartlara cavab verməyən, şəhərin ekologiyasına mənfi təsir göstərən bütün istehsalatlar ləğv edilmiş, səmərəli işləyə bilən istehsalat sahələri isə yenidən qurularaq, eməkçilərin sosial-məişət şəraiti, maddi təminatı və yaşayış səviyyəsi baxımından müsbət dönüş yaradılmışdır. Bütün bunların nəticəsidir ki, bir neçə onilliklərlə müqayisədə ətraf mühitin çirklənmə dərəcəsi xeyli azalmış, Sumqayıtın hamını narahat edən ekoloji vəziyyətində ciddi dönüşə nail olunmuşdur.

"Azərikimya" İB-də istehsalat həcminin yüksəldilməsi, kimya məhsullarının keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə mövcud xammallarla yanaşı, alternativ xammal növlərindən istifadə olunması sahəsində də mühüm işlər görülmüşdür. Belə ki, məhsul çıxımını artırmaq və keyfiyyət göstəricilərini daha da yaxşılaşdırmaq məqsədilə Heydər Əliyev adına Bakı Neft Emalı Zavodu-

nun yan məhsulları olan quru qazların "EP-300" kompleksinə nəqli üçün xüsusi boru xətti çəkilmişdir ki, hazırda həmin xətlə istehsalatın xammal tələbatı 50 faizə qədər müxtəlif qaz fraksiyaları vasitəsilə təmin olunur. Bu isə əvvəllər qiymətli xammal olaraq texnologiyaya verilməyən ilkin emal benzini (naftaya) xeyli qənaət edilməsi ilə yanaşı, Birlik müəssisələrinin istehsalat göstəricilərinin xeyli yaxşılaşmasında, ixrac məhsullarının keyfiyyətinin və həcminin artmasında mühüm rol oynamışdır.

Hazırda SOCAR Sumqayıtda perspektivi olan mövcud qurğuların modernləşdirilməsi və optimallaşdırılması ilə yanaşı, yeni istehsalatların yaradılması işlərinə də həyata keçirir. Artıq son illərdə geniş tələbat duyulan plastik məmulatlar istehsalının əsas bazası olan illik 200 min ton gücə malik polipropilen və illik 100 min ton gücə malik yüksək sıxlıqlı polietilen istehsalatlarının tikintisinə başlanılmışdır. Bu qurğula-

rın istismara verilməsi ilə Azərbaycanda ilk dəfə olaraq qiymətli bir məhsul kimi dünyada tələbatın olduqca yüksək olduğu polipropilen və aşağı təzyiqli polietilen istehsal ediləcəkdir. Həmçinin yaxın illər ərzində "Azərikimya" İB-nin müəssisələrində yeni-dənqurma işlərinin aparılması, yeni texnoloji qurğu və avadanlıqların quraşdırılması, yeni istehsal sahələrinin istismara verilməsi də qəbul olunmuş Proqramın tərkib hissələrindən biridir.

Respublikamız üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyan yeni bir müəssisənin - Azot gübrəsi - Karbamid zavodunun layihəsi isə "2008-2015-ci illərdə Azərbaycanda əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq, 13 mart 2013-cü il tarixində SOCAR və Cənubi Koreyanın "Samsung Engineering Co. Ltd." şirkəti arasında imzalanmış Mühəndislik, Satınalma və Tikinti üzrə Müqaviləyə əsasən həyata keçirilməkdədir. Gündəlik istehsal gücü 1200 ton ammoniyak, 2000 ton dənəvər karbamid təşkil edəcək müəssisənin tikintisinin 2016-cı ildə başa çatdırılması planlaşdırılır.

Dövlət başçısı İlham Əliyevin Sumqayıta tarixi səfərləri və bu səfərlərin çox mühüm əhəmiyyət daşıyan təməlqoyma və açılış mərasimləri ilə müşayiət olunması dediklərimizin sübutudur. Oktyabrın 25-də Prezident İlham Əliyevin Sumqayıta növbəti səfəri də mühüm hadisələrlə yadda qaldı. Ölkə Prezidenti Etilen-polietylen zavodunda butilen-butadien fraksiyasının hidrogenləşməsi və maye qazların kükürlü birləşmələrdən təmizlənməsi qurğularını işə saldı. Prezident İlham Əliyev Sumqayıtda "SOCAR Polymer" layihəsi çərçivəsində inşa ediləcək yüksək sıxlıqlı polietilen zavodunun təməlqoyma mərasimində iştirak etdi. Səfəri çərçivəsində Prezident İlham Əliyev Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının ərazisində "Azertexnolayn" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin texniki avadanlıqlar zavodunun açılışında iştirak etdi. Zavod kollektivi ilə görüşündə Prezident İlham Əliyev çıxış edərək dedi: "Bu gün Sumqayıt şəhərində əlamətdar bir gündür, yeni qurğular istifadəyə verilir. Eyni zamanda, kimyaçıları yubiley münasibətilə təbrik etmək istəyirəm. Biz bu il kimya sənayesinin 70 illik yubileyini qeyd edirik. Kimya sənayesinin çox böyük ənənələri, böyük tarixi var. Bu gün isə kimya sənayesi yeni dövrə qədəm qoyur. Bu, müasir, yeni texnologiyalar dövrüdür. Çox şadam ki, son vaxtlar bu ərazidə görülən işlər ən yüksək standartlara cavab verir."

Bu gün Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin tərkibində yeniləşmə, müasirləşmə istiqamətində böyük dəyişikliklər dövrü yaşayan, sabaha böyük ümid və inamla baxan "Azərikimya"nın eməkçiləri kimya sənayesinin 70 illik yubileyini qeyd etməyə hazırlaşır. Təbii ki, həyata keçirilən uğurlu layihələr Sumqayıt sakinləri üçün böyük əhəmiyyət daşıyan "Azərikimya" İstehsalat Birliyinə və burada çalışan minlərlə kimyaçıya da öz müsbət təsirini göstərməkdədir. Əminliklə deyə bilərik ki, kimya sənayesi böyük texniki tərəqqi yolu keçərək yaxın gələcəkdə mühüm nailiyyətlər əldə edəcək, ölkəmizin sənaye qüdrətinin artırılmasına öz layiqli töhfəsini verəcək.

Orxan Vahidoğlu,
"iki sahil"